

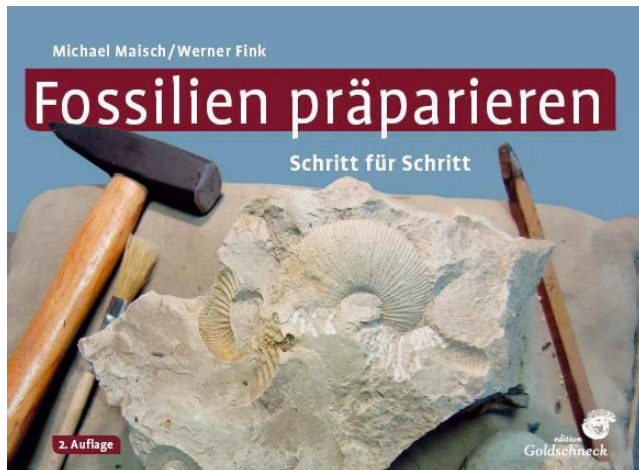
BOEKBESPREKING Grondboor & Hamer nr. 5/6, jaargang 71, 2017

Fossilien präparieren - Schritt für schritt

Goldschneck, ISBN 978-3-494-01717-4

(Michael Maisch & Werner Fink)

Boekbespreking door H. Scholts

Dit Duitstalig boekje werd ons onlangs, gelijk met een aantal andere boeken toegezonden. De titel wekte al direct mijn interesse. De meesten beginnen al vroeg met het verzamelen van fossielen, vaak met hun ouders of ze gaan met vrienden op pad en bezoeken dan vaak elke locatie die binnen berijdbare afstand is te vinden. Daarnaast worden tijdens vakanties de nodige zoektochten ondernomen en dan keer je huiswaarts met je schatten. Wat heel vaak gebeurd is dat de vondsten in dozen en kratten terecht komen waar ze jaren liggen te wachten op wat er mee zal gaan gebeuren. Het komt relatief maar weinig voor dat een fossiel compleet uit het gesteente gevallen klaar ligt om te worden opgeraapt om dan in de collectie te worden ondergebracht.

De auteurs Michael Maisch en Werner Fink nemen u in dit boekje mee op hun fossielenjacht. Deze mannen zijn net als de meesten als amateur op stap gegaan en hebben in de loop der jaren een schat aan ervaringen opgedaan die ze graag met de lezer delen. Met recht starten zij met dat de eigenlijke preparatie van een vondst al aanvangt op de vindlocatie zelf. Maar voordat ze op de locatie zijn aangekomen wordt er eerst aandacht geschonken aan het nodige voorwerk. De benodigde uitrusting van hamers, beitels en ander gereedschap komt aan de orde en meteen valt al op dat zij in een aantal tips aangeven waar je bijvoorbeeld op moet letten bij de aanschaf van je materialen. De hoeveelheid hoeft niet overvloedig te zijn maar let wel op de kwaliteit van je spullen. Goedkoop kan duurkoop zijn en kwalitatief goed gereedschap kan vrijwel een heel leven lang meegaan. Al direct wordt gewezen op het treffen van veiligheidsmaatregelen. Niet alleen letten op je eigen persoonlijke bescherming (kleding) en veiligheid maar die van de mensen om je heen als je aan het werk bent. Vaak ben je niet alleen op een locatie. Dat wordt ook afgeraden om alleen op pad te gaan tenzij de locatie geen enkel gevaar in zich draagt. Van belang is om je van te voren te oriënteren op waar je naar toe wilt gaan. Wat kun je aantreffen en met wel soort gesteente kom je in aanraking. Daarop stel je immers het gereedschap af dat je mee neemt op je zoektocht. Dus raadpleeg literatuur en kaartmateriaal en zoek desnoods op internet verder naar informatie. Het hoofdstuk bevat daarnaast een aantal belangrijke tips over het bergen van vondsten en het treffen van een aantal “nood” maatregelen als de vondst al breuken e.d. vertoont waardoor het niet als een geheel meegenomen zal kunnen worden.

Zo wordt maar al te vaak vergeten om tijdens het hakken of breken weggesprongen delen van het fossiel op te rapen en mee te nemen want thuis gekomen wil je het fossiel toch fatsoenlijk kunnen

repareren en weer zo compleet mogelijk maken. Dan volgen er een aantal hoofdstukken over het schoonmaken van de vondsten waaronder het inrichten van de werkplek, de verschillende prepareertechnieken komen aan bod naast het werken met lijmen, zuren, restaureren en zo nodig conserveren van de vondsten. In elk van de hoofdstukken worden de voor en nadelen van de verschillende technieken beschreven, de risico's die de verschillende methodes opleveren met daarnaast constant de aandacht op de persoonlijke bescherming. Weggesprongen stukjes materiaal kunnen vervelende verwondingen toebrengen en ook het werken met chemische middelen, zoals lijmen, zuren en andere middelen is niet zonder risico. De diverse aspecten die bij het prepareren aan de orde komen, worden goed belicht zoals het inzetten van verschillende lijmtechnieken naast het gebruik van verschillende lijmsorten. Dergelijke verhandelingen zetten zich voort in de hoofdstukken over prepareertechnieken, het werken met verschillende chemicaliën voor het schoonmaken van het fossiel of het inzetten daarvan om het fossiel vrij te leggen uit het gesteente, het toepassen van vulmiddelen en kleurstoffen om ontbrekende delen aan te vullen e.o. te herstellen naar dat sommige fossielen een conservering nodig hebben. Aan de inzet en het gebruik van chemicaliën kleven zowel voor als nadelen en ook aan prepareertechnieken kleven risico's. Daarom wordt aanbevolen om van de vindlocatie gesteente met stukken fossiel mee te nemen. Het boek bevat belangrijke tips maar kan nooit voorschrijven hoe je het werk precies moet uitvoeren. Voor de een zal een bepaalde methodiek werken en voor de ander niet. Alles hangt nauw samen met welke middelen je ter beschikking hebt naast dat elk soort gesteente zijn eigen aanpak nodig heeft. Op dat extra materiaal kun je dus oefenen en ervaring opdoen voordat je met je mooie vondsten zelf aan het werk gaat en dat mogelijk verprutst doordat je je verkeken hebt op wat het beste uitpakt.

Oefening baart kunst en begin niet direct aan je supervondst te knutselen zonder dat je weet wat het materiaal doet en zonder dat je weet welk stuk gereedschap het best toepasbaar is. Al doende leert men tenslotte en leer van je fouten is het motto. Wat niet onbelangrijk is dat je vastlegt welke methode je hebt gebruikt bij elk fossiel dat je onder handen neemt. Wat werkt goed en kun je dit bij vergelijkbare vondsten van dezelfde locatie ook toepassen. Als je zuren gebruikt welke verhouding geeft het beste resultaat enz.

Wat een niet onbelangrijk hoofdstuk is in dit boek is de techniek van restaureren. Ook hier klinkt weer door dat je b.v. een breuk het best niet geheel aan het zicht zal moeten willen onttrekken. Dat is eigen verlakkerij en je mag best zien of een fossiel en breuk heeft op een deel is aangevuld met ander materiaal. Ook hier weer tips van verschillende mogelijkheden zoals het opvullen en zodanig bewerken dat het fossiel weer compleet lijkt (denk even aan het aanvullen van een kapotte ammoniet met 'gemaakte' windingen) en het toepassen van kleurstoffen om de restauratie niet al te opvallend te laten uitvallen. Dit restaureren is voor elk wat wils. Als je dan klaar bent met het prepareren is het goed om het stuk te voorzien van de juiste benaming. Menigeen die op die manier bezig is met zijn hobby zal een stuk voorzien van een etiket of een nummer en dat vastleggen in een boekje of bijvoorbeeld in een Excel bestand.

Over hoe je dat doet wordt een en ander beschreven en ook wordt een voorbeeld van een etiket aangereikt. Ook ontbreken niet de tips om je collectie of delen daarvan tentoon te stellen. Tot slot wordt een soort 10 geboden voor de verzamelaar weergegeven. Een aantal daarvan verdienen zonder meer een plaats in elk excursiereglement van een vereniging die zich met deze hobby bezighoudt. Doch er zijn er ook een aantal bij die mij net even iets te ver gaat want iedere verzamelaar beleeft zijn hobby op de eigen manier en gaat er in verder op de wijze zoals hij belieft of aan tijd er in wil steken.

Ik had in mijn eigen bibliotheek al een aantal boekjes over het prepareren staan. 'Fossielen zoeken, verzamelen, prepareren', uit 1976 is van dezelfde uitgever (Thieme) als 'Fossielen verzamelen, prepareren en tentoonstellen' uit 1979. Deze 2 uitgaven zijn door de uitgifte van dit boekje achterhaald. Dit boekje kost op Amazon € 15,- en is zijn prijs meer dan waard. Van harte aanbevolen.